

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.8, april 2016

Indledningen er redigeret af dr.phil. Johnny Kondrup og Henrik Yde

Tilsyn ved cand.theol., adj. professor (i dansk salme- og kirkehistorie) Jørgen Kjærgaard

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

Sang ved Grosserer Jens Harboes Grav den 14de September 1824

ved Else Riisager

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Digtet og dets genre
- 3 Om Grundtvigs liv og forfatterskab
- 4 Digtets efterliv
- 5 Anvendt litteratur

1 Anledning

Begravelsesdigtet “Her mødes alle Veie” er skrevet til Grosserer Jens Harboes begravelse og sandsynligvis sunget ved graven i forbindelse med jordpåkastelsen. Efter at følget havde afsunget digtets første fem strofer, markeret i den omdelte, trykte folder af en streg, holdt Grundtvig formentlig begravelsestalen. Efter talen har følget fortsat sangen med “Lad da kun Jorden dølgje” og de resterende strofer (se Malling 1962-1978, bind 2, s. 155). Jens Harboe var en af Københavns fremtrædende borgere, og som medlem af rådet “Københavns 32 Mænd”, forløberen for borgerrepræsentationen, var han rådgiver for byens magistrat.

Grundtvig talte over “Graa haar ere en deilig krone; [naar] de findes paa retfærdigheds vei” (Ordsp 16,31, Biblia 1787). Han kendte ikke afdøde personligt (Grundtvig 1877, s. 40), men brugte skriftstedet til at udvikle, at det var Guds nåde, der stod bag “Retfærdigheds Krone”. Det gjaldt både den jordiske krone, dvs. et godt minde hos de efterladte efter et retskaffent og rosværdigt liv, og den himmelske krone, nemlig det evige liv. Begravelsestalen er bevaret i manuskript og i en trykt variant

(*Kirkelige Leilighedstaler*, 1877, s. 40-44).

2 Digtet og dets genre

Som andre dødedigte giver digtets kollektive 'vi' de efterladtes sorg en stemme. Samtidig opstiller det en forståelsesramme, hvori dødsfaldet og døden som sådan kan fortolkes (Auken 1998, s. 15, 25). Digtet er opbygget omkring centrale kristne budskaber om opstandelseshåbet i strofe 4 og 5. Foruden den lineære udvikling trækkes der i emner og billedsprog også linjer i sindrige mønstre på kryds og tværs af strofernes rækkefølge igennem digtet.

Digtets beskrivelse af døden i strofe 5 er blevet udlagt således, at døden er en hviletilstand, hvor den troende afdøde venter på Herrens genkomst (Scharling 1950, s. 48). Den eskatologiske forestilling om nye himle og en ny jord giver digtet i strofe 7 til kende ved, "at den gamle Jord ikke skal forgaa, men genfødes og forklares" – en tanke der er særdeles karakteristisk for Grundtvigs teologiske univers (Scharling 1950, s. 46).

"Her mødes alle Veie" adskiller sig fra mange dødedigte både hos Grundtvig og i samtiden ved kun i begrænset omfang at berøre den afdødes personlighed og liv (om Grundtvigs portrætter i dødedigte, se Auken 1998, s. 133 f.). I stedet antydes mere almene træk ved den afdøde, som at han var en respekteret borger, der havde nået at blive midaldrende. Disse træk ved afdøde og det konkrete dødsfald perspektiveres i digtet til et almenmenneskeligt og et kristeligt udsagn.

3 Om Grundtvigs liv og forfatterskab

Digtet er fra den periode, hvor Grundtvig var ansat som residerende kapellan ved Vor Frelsers Kirke på Christianshavn i København. Det blev skrevet kort efter, at Grundtvigs store selvopgør i *Nyaars-Morgen* udkom den 4. september, og måneder før han udviklede sit syn på den kristne menigheds betydning med den mageløse opdagelse.

4 Digtets efterliv

Angående begravelsesdigtets senere anvendelse og dets forkortelse til salme, se tekstredigeringen, afsnittene [Senere Udgaver](#) og [Oversættelse](#).

5 Anvendt litteratur

- Auken, Sune (1998) *Eftermæle. En studie i den danske dødedigtning fra Anders Arrebo til Søren Ulrik Thomsen*. København.
- *Biblia, / Det er / Den ganske Hell. Skriftes / Bøger, / Ved / Hans Kongl. Majests. / Vor allernaadigste Arve-Herres / Kong Christian / Den Syvendes / Christelige Omsorg, / med Fliid og efter Grund-Texten efterseete og rettede ?[sic] saa / og med mange Paralleler og udførlige Summarier forsynede* (1787) København.

- Grundtvig, N.F.S. (1824) *Nyaars-Morgen. Et Rim*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1877) *Kirkelige Leilighedstaler*, red. C.J. Brandt. København.
- Malling, Anders (1962-1978) *Dansk Salme Historie*, bind 1-8. København.
- Scharling, C.I. (1950) "Kristi genkomst og kødets opstandelse. Det eskatologiske hos Grundtvig" i *Grundtvig-Studier* 1950, s. 7-56. København.